

PREHEAD
VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY
za obdobie november 2012
III. senát

Nálezy:

spisová značka	III. ÚS 2/2012
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené (priznanie finančného zadost'učinenia)
dátum rozhodnutia	30. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>V sťažnosti sťažovateľka uviedla, že bola označeným rozsudkom okresného súdu odsúdená na podmienený trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov a bola jej uložená povinnosť nahradit' poškodenému škodu vo výške 32 175,30 €, a to pre trestný čin sprenevery podľa ustanovení § 248 ods. 1 a 4 písm. c) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, keďže v zmysle rozsudku okresného súdu si mala prisvojiť finančné prostriedky, ktoré jej boli zverené zmluvami o prístupení ku zmluvám o vklade, keď bez súhlasu a vedomia majiteľa (poškodeného) mala vybrať tieto finančné prostriedky a použiť ich pre vlastnú potrebu napriek tomu, že mali byť použité výlučne pre potreby spojené so starostlivosťou o poškodeného. O odvolaní rozhodol krajský súd tak, že ho zamietol. Dovolanie bolo najvyšším súdom odmietnuté pre nedostatok dovolacích dôvodov.</p> <p>Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti ako zásadnú námietku predostrela tvrdenie o porušení svojho práva na riadne dokazovanie takým spôsobom vykonania, podľa jej názoru rozhodujúceho dôkazu – výsluchu svedka poškodeného, ktorým došlo k neprípustnému okliešteniu jej práva na obhajobu. V ďalšej nadväzujúcej rovine sťažovateľka prezentovala argumentáciu o nevyváženosti trestného konania, keď konajúce súdy odmietli väčšinu z ňou navrhovaných dôkazov bez toho, aby takéto odmietnutie náležite zdôvodnili.</p> <p>Napokon sťažovateľka načrtla aj námietky o ústavne nekonformnej interpretácii relevantnej právnej úpravy.</p>
ratio decidendi	<p style="text-align: center;">1. K namietanému porušeniu práva na riadne dokazovanie</p> <p>Ústavný súd uviedol, že požiadavky obsiahnuté v ods. 3 čl. 6 dohovoru predstavujú zvláštne aspekty práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Do skupiny týchto osobitných trestnoprocesných záruk spravodlivého prerokovania veci pred súdom zaraďuje judikatúra štrasburských orgánov ochrany práva aj právo vypočúvať alebo dať vypočuť svedkov proti sebe, a právo dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe. Zo znenia predmetného článku dohovoru vyplýva, že obvinený má:</p> <ul style="list-style-type: none">a) jednak právo byť prítomný a aktívne sa zapájať do výsluchu svedkov proti sebe,b) jednak právo, aby sa zabezpečil výsluch svedkov, ktorých výpovede by mali byť

v jeho prospech; pričom ani jedno z týchto práv nemá absolútny charakter.

K bodu a)

Ústavný súd konštatoval, že právo vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe (ďalej aj „právo na výsluch svedka“) je ilustráciou princípu rovnosti zbraní vyplývajúceho z práva spravodlivého prerokovania vecí pred súdom a týka sa predovšetkým prípravného konania (kde k výsluchu svedkov dochádza v niektorých prípadoch bez účasti obvineného) a následnej možnosti prečítať takúto svedeckú výpoveď pred súdom na hlavnom pojednávaní. Judikatúra EŠLP v zásade nevyklučuje prečítanie svedeckej výpovede z prípravného konania v konaní pred súdom, ale na druhej strane kvalifikuje ako porušenie čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru spravidla také prípady, v ktorých je odsúdenie založené len na takto vykonanom dôkaze, čo považuje za znemožnenie vedenia kontradiktórneho súdneho procesu. Prečítanie výpovede svedka z prípravného konania v konaní pred súdom teda na jednej strane nemôže byť samo osebe považované za nezlučiteľné s čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, na druhej strane však použitie takejto výpovede ako dôkazu musí byť zlučiteľné s právami obhajoby, ktorých ochrana je predmetom a účelom čl. 6 dohovoru a platí to predovšetkým v prípadoch, keď obvinený nemal príležitosť vypočúvať alebo nechať vypočúvať tohto svedka proti sebe, ktorého výpoveď je pred súdom čítaná, v žiadnom predchádzajúcom štádiu trestného konania.

V tomto kontexte práva obsiahnuté v čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru sú rozhodovacou praxou EŠLP ponímané ako práva obhajoby ako celku, a judikatúra preto považuje za dostatočné, ak bola možnosť vypočúť sporného svedka poskytnutá aspoň obhajcovi obvineného za predpokladu, že tento disponoval všetkými relevantnými informáciami potrebnými pre účinnú realizáciu obhajoby.

Právo na výsluch svedka EŠLP interpretuje ako možnosť vyjadriť sa k výpovedi svedka a súčasne možnosť klásť svedkovi otázky, teda ho priamo „vypočúvať“.

V súvislosti s otázkou existencie prekážok objektívneho charakteru brániacich vykonaniu výsluchu svedka v „súdnej sieni“ EŠLP vyslovil, že dohovor zaväzuje príslušné orgány, aby využili tie z dostupných spôsobov alternatívneho vykonania výsluchu, ktoré zachovávajú práva obhajoby v čo najširšej miere

Ústavný súd konštatoval, že z odôvodnení rozhodnutí konajúcich súdov vyplývalo, že odsúdenie sťažovateľky založili na skutkovom zistení o spreneverení cudzích finančných prostriedkov (patriacich poškodenému) vychádzajúcom predovšetkým z tvrdenia poškodeného (ako jediného priameho svedka) o existencii ústneho dojednania, podľa ktorého sťažovateľka síce na základe zmlúvy o pristúpení bola oprávnená disponovať s vkladom, avšak s finančnými prostriedkami ako s vlastnými mohla nakladať až po smrti poškodeného. Rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu, ale aj samotná podstata posudzovaného skutku (výlučná vôľa poškodeného ako vlastníka finančných prostriedkov určujúca charakter možnosti sťažovateľky disponovať s jeho finančnými prostriedkami) profilovali výpoveď svedka poškodeného ako rozhodujúci dôkaz viny sťažovateľky.

Keďže výpoveď svedka poškodeného, nevypočutého na hlavnom pojednávaní, vykonaná prečítaním zápisnice o jeho výsluchu z prípravného konania bola určujúcim a kľúčovým dôkazom („déterminante“) pre odsúdenie sťažovateľky, bolo povinnosťou konajúcich súdov postupovať nanajvýš opatrne a podrobiť postup prísnemu preskúmaniu spoľahlivosti tohto dôkazu vrátane rešpektovania pevných procesných záruk vzhľadom na vysoký stupeň rizika, ktorý dôkaz takéhoto charakteru so sebou prináša.

Úlohou ústavného súdu v tomto kontexte nebolo hodnotenie zhromaždených dôkazov, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutie, ale preskúmanie, či posudzované súdne konanie ako celok vrátane spôsobu vykonávania dôkazov bolo spravodlivé.

Prvoradou povinnosťou súdov bolo teda preveriť, či existoval opodstatnený dôvod na to, aby bolo od výsluchu svedka poškodeného na hlavnom pojednávaní upustené, teda náležite zistiť, či neprítomnosť tohto svedka bolo možné naozaj ospravedlniť.

Ústavný súd ďalej uviedol, že svedok poškodený bol v rámci vedeného trestného konania vypočutý iba raz, a to v rámci prípravného konania pred vznesením obvinenia sťažovateľke. Po následnej žiadosti sťažovateľky o vykonanie konfrontácie s daným svedkom predloženej v priebehu prípravného konania bolo pre potreby prípravného konania predložené „Oznámenie o zdravotnom stave“ z 12. decembra 2006 vystavené ošetrojúcou lekárkou svedka poškodeného, v ktorej sa na základe jeho žiadosti táto

vyjadrila, že „z vážnych zdravotných dôvodov je neschopný teraz ani v budúcnosti zúčastniť sa vypočutia – konfrontácie ohľadom hnutelného aj nehnuteľného majetku“, a stanovisko obdobného charakteru vystavila ošetrojúca lekárka na základe žiadosti svedka poškodeného aj v rámci etapy prvostupňového súdneho konania 4. marca 2008. V danom kontexte sťažovateľka v rámci uplatneného odvolania z 19. januára 2010, kde (okrem iného) žiadala o riadne vypočutie svedka poškodeného na hlavnom pojednávaní, upozornila odvolací súd na relevantnú skutočnosť, a síce, že sa svedok (poškodený) napriek spomínaným lekárskeým správam o jeho nepriaznivom zdravotnom stave osobne zúčastnil (28. novembra 2007) súdneho pojednávania v inej občianskoprávnej veci prerokovávanej okresným súdom.

Krajský súd ako súd odvolací však tak závažnej informácii vyvolávajúcej minimálne pochybnosti o existencii relevantných dôvodov na uplatnenie výnimky zo zásady ústnosti konania a priameho oboznámenia sa sudcu s dôkazmi („principio del immutabilita del giudice del dibattimento“) nevenoval žiadnu pozornosť, a teda sa s ňou nijako nevysporiadal, čím podľa názoru ústavného súdu vážne narušil spravodlivú rovnováhu konania v neprospech sťažovateľky.

Ústavný súd konštatoval, že oveľa závažnejším negatívnym faktorom, pokiaľ išlo o zákonné požiadavky citovaného ustanovenia Trestného poriadku, bola skutočnosť, že preukázateľne existovala prekážka predvídaná dotknutou právnou úpravou [§ 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku], ktorá vylučovala možnosť prečítania výpovede svedka poškodeného z prípravného konania na hlavnom pojednávaní. Počas výpovede v prípravnom konaní sa totiž svedok poškodený pred vyšetrovateľom výslovne zmienil o charaktere svojho nepriaznivého zdravotného stavu a s tým súvisiacou opakovanou hospitalizáciou. Uvedené skutočnosti spolu so skutočnosťou vysokého veku svedka poškodeného zakladali dôvodný predpoklad (o ktorom hovorí citované ustanovenie Trestného poriadku), že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť. Pretože išlo o výsluch vykonaný pred vznesením obvinenia sťažovateľke, nebola o tomto úkone (ani jej právny zástupca) nijakým spôsobom upovedomená.

Ústavný súd ďalej uviedol, že najzávažnejšou z pohľadu prezentovanej judikatúry štrasburských orgánov ochrany práva bola však skutočnosť, že sťažovateľke možnosť „vypočúvať“ tohto určujúceho svedka obžaloby nebola nikdy poskytnutá.

Ústavný súd konštatoval, že v súvislosti s otázkou svedeckej spôsobilosti svedka poškodeného vzhľadom na informácie týkajúce sa jeho osoby, jednak tie, na ktoré sťažovateľka v rámci svojej obrany upozorňovala (vyjadrenia svedka poškodeného, ktoré si podľa názoru sťažovateľky odporovali navzájom a ktoré odporovali aj niektorým vyjadreniam vypočutých svedkov; domnienka o možnosti manipulácie svedka poškodeného vzhľadom na jeho duševný stav zo strany tretej osoby), ale predovšetkým tie, o ktorých existovali v spisovom materiáli pripojené relevantné listinné podklady – „Prepúšťacia správa“ zo 4. apríla 2003 obsahujúca informácie o psychiatrickom vyšetrení svedka poškodeného so stanovenou diagnózou („*nespecif. organická porucha osobnosti po poškodení a dysf. mozgu, delirium nasadujúce na demenciu...*“), bolo úlohou konajúcich súdov postupovať s osobitnou starostlivosťou, tieto závažné informácie náležite preveriť a v kontexte výsledkov týchto zistení vyhodnotiť hodnovernosť výpovede svedka poškodeného, resp. jeho spôsobilosť riadne vypovedať. Konajúce súdy však situáciu podcenili, tak závažné signály prešli mlčaním a nevenovali im žiadnu pozornosť, ktorá tak ako preukazuje listinný dokument predložený ústavnému súdu sťažovateľkou, bola absolútne na mieste.

V intenciách prezentovanej judikatúry teda bolo možné skonštatovať, že na strane sťažovateľky, ktorá nemala v žiadnej fáze konania možnosť konfrontovať či už osobne alebo prostredníctvom svojho obhajcu kľúčového svedka obžaloby, u ktorého navyše obhajobou prezentované závažné informácie spochybňujúce spoľahlivosť jeho výpovede neboli nijakým spôsobom súdom preverené, došlo ku skráteniu práv obhajoby spôsobom nezlučiteľným s obsahom čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, čím bola sťažovateľka pripravená o spravodlivé konanie garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K bodu b)

Ústavný súd konštatoval, že právo na spravodlivý proces zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa právo, aby každá strana (trestného) súdneho konania mala primeranú možnosť obhajovať svoju záležitosť pred súdom za podmienok, ktoré ju podstatne neznevýhodňujú v pomere k druhej strane.

Adekvátna obhajoba pred súdom nevyžaduje predvolanie a výsluch každého svedka, ktorého navrhla obhajoba, je však potrebné vždy posúdiť, či nevypočutie svedkov alebo nevykonanie iných dôkazov nestavia obvineného ako účastníka konania do jasne nevýhodnejšej pozície v porovnaní so stranou obžaloby. V prípade odmietnutia návrhu obvineného na výsluch svedka je konajúci súd povinný toto odmietnutie v rámci zásady spravodlivého súdneho procesu riadne zdôvodniť.

Ústavný súd takisto považoval za potrebné poukázať na skutočnosť, že EŠLP v rámci svojej rozhodovacej činnosti už konštatoval porušenie čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru v prípadoch, v rámci ktorých obvinenému súd nepovolil ani jedného alebo väčšinu z ním navrhovaných svedkov v jeho prospech na úkor rovnováhy a rovnosti medzi stranou obžaloby a obhajoby. Článok 6 ods. 3 písm. d) dohovoru teda neukladá povinnosť predvolať všetkých svedkov, ale jeho cieľom je zabezpečiť rovnosť prostriedkov.

Z obsahu spisového materiálu vyplývalo, že sťažovateľka v rámci prvostupňového konania navrhovala vypočutie troch svedkov vo svoj prospech, ktorí mali súdu objasniť charakter relevantných rodinných vzťahov a ostatných podstatných súvislostí, ako aj vykonanie ďalších dôkazov (oboznámenie sa s okolnosťami dedičského konania po manželke svedka poškodeného, v rámci ktorého podľa vyjadrenia sťažovateľky neboli sporné finančné prostriedky na vkladných knižkách predmetom dedičského konania; prečítanie závetu svedka poškodeného, do ktorého podľa vyjadrenia sťažovateľky svedok poškodený sporné finančné prostriedky na vkladných knižkách nezahrnul) a, samozrejme, priame vypočutie svedka poškodeného. Prvostupňový súd prečítal zápisnicu z prípravného konania o výsluchu svedka poškodeného, zo svedkov navrhnutých obžalobou svedčiacich v neprospech sťažovateľky vypočul na hlavnom pojednávaní 3 svedkov, pričom sa nijako nevysporiadal s námietkami sťažovateľky o možnej účelovosti výpovede jedného z týchto svedkov vzhľadom na jeho pomer k veci. Okresný súd takisto prečítal zápisnicu o výpovedi štvrtého svedka obžaloby, ktorého výsluch bol vykonaný len v rámci prípravného konania a o ktorého vykonaní nebola sťažovateľka v prípravnom konaní nijako oboznámená, a teda ho nemala nikdy možnosť konfrontovať či už osobne, alebo prostredníctvom svojho obhaju. Zo sťažovateľkou navrhovaných svedkov vykonal výsluch jedného z nich, pričom jeho výpoveď vzhľadom na jeho pomer k osobe sťažovateľky (manžel sťažovateľky) považoval za účelovú, rovnako ako výpoveď sťažovateľky.

Ústavný súd uviedol, že spravodlivosť konania si v posudzovanom prípade sťažovateľky vyžadovala, aby sa aj jej ponúkol primeraný priestor brániť sa presne a účinne. Odhliadnuc od zmlúv o pristúpení, na ktoré ako na listinné dôkazy poukazovali obe strany, a výpovede priameho svedka poškodeného, čomu sa ústavný súd venoval v bode a), z hľadiska jednoduchého aritmetického ponímania na jednej strane boli krajským súdom ako vykonané dôkazy zohľadnené výpovede 3 nepriamych svedkov navrhnutých obžalobou svedčiacich v neprospech sťažovateľky, kde u jedného z nich boli práva obhajoby skrátené neakceptovateľným spôsobom (výsluch svedka vykonaný len v prípravnom konaní bez poskytnutia možnosti sťažovateľke „vypočúvať“ svedka), a listinné dôkazy, prevažne písomné prejavy svedka poškodeného, ktorých relevancia bola vzhľadom na okolnosti uvedené v bode a) spochybnená. Priestoru, ktorý bol poskytnutý sťažovateľke, zodpovedá výsluch jedného z ňou navrhovaných svedkov, ku ktorého relevancii sa však krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nijako nevyjadril (a teda ho nevyhodnotil), zvyšným návrhom sťažovateľky na vykonanie dôkazov vyhovieť nebolo, no s touto skutočnosťou sa krajský súd v odôvodnení rozhodnutia nijako argumentačne nevysporiadal. Takto zistený aritmeticky vyjadrený pomer síl za súčasnej absencie dostatočného zdôvodnenia zamietnutia návrhov sťažovateľky na vykonanie dôkazov a porušenia práv obhajoby v prípade jednej zo svedeckých výpovedí v neprospech sťažovateľky potvrdzoval nerovnováhu konania a nebol zlučiteľný so zásadou spravodlivého súdneho procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

2. K námietkam neústavnej interpretácie relevantnej právnej úpravy

Ústavný súd konštatoval, že pokiaľ išlo o argumentáciu sťažnosti obsahujúcu námietky o protiústavnej interpretácii relevantnej právnej úpravy Obchodného zákonníka a Občianskeho kódexu, v ktorej konajúce súdy s podporou stanoviska dovolacieho súdu

	<p>uzavreli, že zmluva o pristúpení ku zmluve o vklade na účte nerieši vlastnícke práva klientov ku vkladu, bol ústavný súd toho názoru, že ju nemožno považovať za arbitrárnú. Právny záver, že pristúpenie k zmluve o vklade bez ďalšieho ešte neznamená, že vlastníckych prostriedkov previedol vlastnícke právo k nim na pristupujúcu osobu, totiž dovolací súd náležite podporil odkazom na ustálenú judikačnú prax.</p> <p>Vychádzajúc zo všetkých čiastkových záverov ústavný súd kvalifikoval postup krajského súdu ako inštančne nadriadeného prvostupňového súdu, ktorého povinnosťou bolo poskytnúť ochranu sťažovateľke garantovaným právam vyplývajúcim z ústavy a dohovoru ako ústavne neutržateľný, odporujúci obsahu čl. 46 ods. 1 ústavy a nekonformný so zárukami vyplývajúcimi z čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru, a preto skonštatoval ich porušenie. Rovnaký záver platil aj vo vzťahu k postupu najvyššieho súdu, ktorému ako súdu dovolaciemu prislúchala ex offi povinnosť preskúmať otázku rešpektovania práva na obhajobu a poskytnúť ochranu v prípade jeho porušenia, čo sa napriek zisteniam ústavného súdu nestalo.</p> <p>Vyslovenie porušenia garantovaných práv sťažovateľky postupom a rozhodnutiami oboch konajúcich súdov, zrušenie napadnutých rozhodnutí a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie predstavovali vo svojom súhrne podľa názoru ústavného súdu dostatočné zavŕšenie poskytnutej ústavnoprávnej ochrany a vytvárali reálny predpoklad i pre garantovanie ústavne konformnej ochrany práv sťažovateľky v ďalšom konaní pred všeobecnými súdmi, preto jej požadované primerané finančné zadostučinenie nepriznal.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov</p>	<p>ESEF: Unterpertinger proti Rakúsku z 24. novembra 1986, Van Mechelen a ďalší proti Holandsku z 23. apríla 1997, Balšán proti Českej republike z 18. júla 2006, Verdam proti Holandsku z 31. augusta 1999, Vebiu proti Českej republike z 26. júla 2003, Kurup proti Dánsku z 10. júla 1985, Hulki Günes proti Turecku z 19. júna 2003, Atanasov proti Macedónsku z 19. apríla 2011, Kachan proti Poľsku z 3. novembra 2009, Barberá, Messegué a Jabardo proti Španielsku zo 6. decembra 1988, Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu z 15. decembra 2011, Engel a ostatní proti Holandsku z 8. júna 1976, De Haes a Gijssels proti Belgicku z 24. februára 1997, Vidal proti Belgicku z 22. apríla 1992, Sgarbi proti Taliansku z 21. októbra 2008, Köktas proti Nemecku z 13. septembra 2011, Vaturi proti Francúzsku z 13. apríla 2006, Pisano proti Taliansku z 24. októbra 2002</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 369/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Eubomír Dobřík</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – nevyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>20. novembra 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu.</p> <p>Napadnutým rozhodnutím okresný súd podľa § 175h ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku zastavil konanie, v ktorom sa sťažovateľka spolu s ďalšími dedičkami návrhom domáhali dodatočného prerokovania dedičstva po poručiteľovi, pre nemajetnosť, pretože „v konaní bolo zistené, že pohľadávka, ktorá má tvoriť predmet dedičstva, je spornou, nakoľko o nej prebieha súdne konanie“ vedené týmto súdom, ktoré do času rozhodovania ústavného súdu nebolo právoplatne skončené.</p> <p>Sťažovateľka namietala, že predmetná pohľadávka nebola medzi navrhovateľkami sporná, a teda v zmysle § 175k ods. 3 OSP medzi účastníkmi konania neboli sporné aktíva a pasíva. Napadnuté rozhodnutie, v ktorom okresný súd považoval predmetnú pohľadávku za spornú z dôvodu, že o nej prebieha súdne konanie, a len z tohto dôvodu usúdil, že poručiteľ po sebe nezanechal žiaden majetok, ktorý by bolo možné dodatočne prerokovať, nemá oporu v ustanoveniach upravujúcich konanie o dedičstve a je aj v rozpore s ustanoveniami § 175k ods. 3 a § 175x OSP. Účastník dedičského</p>

	konania má právo na rozhodnutie súdu o dedičstve. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka považovala napadnuté rozhodnutie za nesprávne a argumentáciu v ňom uvedenú za zjavne arbitrárnu a z ústavného hľadiska neakceptovateľnú.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd konštatoval, že navrhovateľ nie je časovo obmedzený podať návrh podľa § 175x OSP na „<i>dodatočné</i>“ prejednanie dedičstva o majetku, ktorý nebol počas (základného) konania o dedičstve známy, a teda nebol predmetom tohto prejednania. Predmetom „<i>dodatočného</i>“ prejednania dedičstva podľa § 175x OSP môže byť aj pohľadávka poručiťľa, avšak jej existencia musí byť preukázaná (§ 79 ods. 2 OSP). Jedným z dôkazných prostriedkov preukazujúcich existenciu takejto pohľadávky je aj právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým určí, že pohľadávka patrí do dedičstva po poručiťľovi. Podanie návrhu na „<i>dodatočné</i>“ prejednanie dedičstva pred tým, ako je nárok (resp. druh nároku a jeho výška) navrhovateľovi súdom právoplatne priznaný, je však predčasné.</p> <p>Ústavný súd zistil, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia poskytovalo dostatočný základ pre jeho výrok. Okresný súd nezastavil predmetné konanie z dôvodu spornosti pohľadávky poručiťľa medzi navrhovateľkami. Už z návrhu sťažovateľky z 9. decembra 2010 vyplývalo, že táto pohľadávka je predmetom iného konania, ktoré v tom čase nebolo meritórne skončené, a teda sťažovateľke nebol všeobecným súdom právoplatne priznaný žiaden nárok. Rozhodnutie okresného súdu preto nebolo možné považovať za svojvoľné či arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v napadnutom rozhodnutí nezistil.</p> <p>Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím okresného súdu porušené neboli. Z tohto dôvodu bolo bez ďalšieho právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky viažucich sa na vyslovenie porušenia označených práv.</p>
 Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	***

Nálezy – priet'ahy v konaní:

spisová značka	III. ÚS 231/2012
sudca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	23. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ (fyzická osoba) namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu v konaní o neplatnosti darovacej zmluvy. Konanie sa začalo v roku 2002.
ratio decidendi	1. Pokiaľ išlo o právnu zložitost' veci vedenej okresným súdom, ústavný súd bral do úvahy skutkový stav a platnú právnu úpravu relevantnú pre rozhodnutie, ako aj charakter veci. Predmetom sporu bol návrh o neplatnost' darovacej zmluvy s prísl. podaný proti sťažovateľovi ako odporcovi. V okolnostiach prípadu ústavný súd predmetný spor po právnej stránke hodnotil ako bežnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnicstva, a preto namietané konanie nebolo možné považovať za právne zložitú. Takéto návrhy sú dlhodobo štandardnou súčasťou rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Vo vzťahu k faktickej zložitosti veci ústavný súd pripustil, že „ <i>pre rozhodnutie vo veci bolo potrebné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie najmä výsluchom viacerých svedkov a zabezpečením listinných dôkazov</i> “.

	<p>ale zároveň konštatoval, že ani prípadná skutková zložitosť veci nemohla ospravedlniť dovtedajšiu dĺžku tohto konania.</p> <p>2. Pri posudzovaní druhého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že aj správanie sťažovateľa prispelo k dovtedajšej dĺžke posudzovaného konania. Na jeho priebeh malo vplyv početné využívanie opravných prostriedkov sťažovateľom proti takmer všetkým rozhodnutiam okresného súdu vydávaným v priebehu konania, ako aj opakované podávanie námietok zaujatosti proti konajúcim sudcom. Z obsahu uznesení totiž vyplynulo, že ani jedna zo sťažovateľom podaných námietok zaujatosti nebola úspešná.</p> <p>Ústavný súd pri hodnotení postupu sťažovateľa bral do úvahy tú skutočnosť, že sťažovateľ ako účastník konania sám podával opravné prostriedky, ktoré síce mali vplyv na dovtedajšiu dĺžku konania, ale na tieto úkony má sťažovateľ právo. Ak v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v konaní a vzniknuté prieťahy posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Ústavný súd na základe svojich zistení konštatoval, že i keď v priebehu takmer viac ako 10-ročného konania bolo zistené iba jedno väčšie obdobie nečinnosti v trvaní viac ako 12 mesiacov, a nebolo možné mu vytknúť inú dlhodobejšiu nečinnosť, v danom prípade bolo z ústavného hľadiska neakceptovateľné, že počas 10 rokov nebolo ešte v spore účastníkov konania právoplatne rozhodnuté (hoci na tomto konštatovaní niesol svoj nemalý podiel aj krajský súd, ktorý odňal sťažovateľovi právo na reálny prístup k súdu, a z toho dôvodu boli zrušené aj rozhodnutia krajského súdu a okresného súdu).</p> <p>Vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania a z dosiahnutých výsledkov okresného súdu ústavný súd preto dospel k záveru, že v konaní vedenom na okresnom súde bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľovi priznal ústavný súd primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 346/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Lubomír Dobřík</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené (priznanie finančného zadosťučinenia)</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>23. októbra 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovatelia (fyzické osoby) namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v dedičskom konaní. Konanie sa začalo v roku 2006.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Predmetom konania na okresnom súde bolo prerokovanie dedičstva po zomrelom synovi sťažovateľov, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a vec z právneho a skutkového hľadiska nevykazuje znaky náročnosti. Ústavný súd vychádzajúc z dovtedajšej dĺžky konania, jeho priebehu a dosiahnutých výsledkov v závere konštatoval, že nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali priebeh konania jeho zložitou.</p> <p>2. Pokiaľ išlo o správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu. Sťažovatelia boli v konaní aktívni a súčinnosť. Pri hodnotení správania sťažovateľov ako účastníkov konania dospel ústavný súd k záveru, že sťažovatelia neprispeli k predĺženiu doterajšej doby konania.</p> <p>3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bol postup okresného súdu. Ústavný sa zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska sťažovateľmi namietaných</p>

	<p>(označených) období, ale aj z hľadiska celkového priebehu posudzovaného súdneho konania.</p> <p>Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné priesťahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd.</p> <p>Ústavný súd zistil, že v tomto súdnom konaní došlo k nečinnosti okresného súdu alebo povereného notára, ktoré sa spolu premietli do zbytočných priesťahov. Nečinnosť okresného súdu bola v napadnutom konaní v trvaní 3 rokov.</p> <p>Za nesústredený a neefektívny postup v predmetom dedičskom konaní považoval ústavný súd štyri prípady, keď spis bol vrátený notárovi.</p> <p>Vyjadrenie okresného súdu, v ktorom poukázal na nedostatočné personálne obsadenie okresného súdu, ústavný súd nemohol akceptovať, pretože v súlade s ustálenou judikatúrou nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôže byť dôvodom na zmanenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priesťahy v konaní.</p> <p>Taktiež neobstálo ani tvrdenie okresného súdu o strohej zákonnej úprave likvidácie dedičstva. Neexistencia podrobnejšej právnej úpravy likvidácie dedičstva nemôže mať za následok nekonanie súdu a priesťahy v dedičskom konaní.</p> <p>Ústavný súd vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho priebehu a dosiahnutých výsledkov konštatoval, že takmer 7-ročná dĺžka dedičského konania je ústavne neakceptovateľná nielen v prípade dedičského konania, ale v každej súdom prerokovávanej veci.</p> <p>Bez toho, aby ústavný súd vymedzoval i jednotlivé kratšie obdobia nečinnosti okresného súdu, bolo možné konštatovať, že v dedičskom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd vyslovil porušenie základných práv a slobôd sťažovateľov, prikázal všeobecnému súdu konať vo veci bez priesťahov, čo považoval v okolnostiach prípadu za dostačujúce na dovŕšenie ochrany základných práv sťažovateľov.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 354/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Rudolf Tkáčik</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>23. októbra 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ (spoločenstvo vlastníkov bytov) namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o vydanie platobného rozkazu. Konanie sa začalo v roku 2005.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Predmetom posudzovaného konania vedeného okresným súdom bolo konanie o návrhu sťažovateľa, ktorým sa domáhal proti odporcovi (vlastníkovi bytu) zaplataenia nedoplatku spolu s príslušenstvom z titulu vyúčtovania nákladov za služby spojené s užívaním bytu v správe sťažovateľa. Ústavný súd konštatoval, že žaloby tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorej zodpovedá ustálená judikatúra, súčasne však ústavný súd neopomínal skutočnosť, že v danej veci mohla predstavovať určitý stupeň zložitosti potreba znaleckého dokazovania pre ujasnenie odborných otázok. Dovtedajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania</p>

	<p>však ústavný súd nemohol pripísať na vrub zložitosti prerokovávanej veci, trebalo poukázať na to, že konanie vo veci (od podania návrhu 14. marca 2005 až do času rozhodovania ústavného súdu) trvalo sedem a pol roka, z toho na okresnom súde viac ako šesť rokov, teda dĺžka konania bola celkom zjavne neprimeraná.</p> <p>2. V rámci hodnotenia prípadných zbytočných prietahov v súdnom konaní z hľadiska druhého kritéria zistil ústavný súd určité okolnosti signalizujúce podiel sťažovateľa ako jeho účastníka na predĺžení konania narušením jeho plynulosti. Išlo o pasivitu sťažovateľa, ktorý po odročení pojednávania (19. marca 2009) na základe žiadosti o jeho odročenie pre účely pokusu o uzavretie mimosúdnej dohody formulovanej spolu s odporcom nesplnil svoju povinnosť uloženú mu súdom, a to informovať konajúci súd o jeho výsledku, čo zbytočne predĺžilo súdne konanie, v ktorom následne súd pokračoval vykonaním pojednávania 11. januára 2010, ktoré však bolo opätovne odročené pre neprítomnosť sťažovateľa a jeho právneho zástupcu, aj keď ospravedlnenú, avšak pripísateľnú práve na vrub sťažovateľovi ako účastníkovi konania. Rovnaký záver platí aj o neúčasti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu na pojednávaní konanom 10. júna 2010.</p> <p>Pokiaľ išlo o argumentáciu okresného súdu obsiahnutú v jeho stanovisku, v rámci ktorej poukázal na predĺženie konania v dôsledku uplatnenia neúspešnej námietky zaujatosti zo strany sťažovateľa, ústavný súd odkázal na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej obdobie, o ktoré sa predĺži konanie v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníka konania, nemožno považovať za zbytočné prietahy v danom konaní.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v posudzovanom konaní.</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v posudzovanom konaní dospel k záveru, že najzávažnejšími nedostatkami, ktoré narušili plynulosť konania, boli obdobia nečinnosti, v ktorých okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila závažná prekážka, ako aj jeho nesústredený, a teda neefektívny postup pri obstaraní znaleckého posudku.</p> <p>S ohľadom na uvedené závery nebolo možné dovtedajšiu dobu konania vedeného okresným súdom považovať z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú a ani za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu sťažovateľa zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov. Sťažovateľovi priznal ústavný súd primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 383/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ján Auxt</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>23. októbra 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovatelia (fyzické osoby) namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o určení práva vecného bremena. Konanie sa začalo v roku 2004.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Pokiaľ išlo o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd sa stotožnil s názorom ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 50/2012, ktorý už posudzoval priebeh konania pred okresným súdom z pohľadu iných účastníkov, a týmto kritériom sa preto opätovne nezaoberal.</p>

	<p>2. Čo sa týkalo správania sťažovateľov ako účastníkov konania v procesnom postavení navrhovateľov v 1. a 2. rade, ústavný súd konštatoval (a bol toho istého názoru ako krajský súd), že sťažovatelia nedostatočne pri podaní návrhu preukázali splnenie zákonných podmienok na „vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu“. Okrem toho dvakrát požiadali s inými účastníkmi konania okresný súd o „poskytnutie lehoty na mimosúdne riešenie veci“, ale k dohode medzi účastníkmi napokon nedošlo, ale na ich ťarchu možno pripísať najmä neospravedlненú neúčast' právnej zástupkyne sťažovateľov na pojednávaniach, ktoré museli byť odročené, čím sa konanie zbytočne predlžovalo.</p> <p>Uvedené skutočnosti podľa názoru ústavného súdu ovplyvnili aj dovtedajšiu dĺžku namietaného konania, preto ich ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia.</p> <p>3. Čo sa týkalo hodnotenia postupu okresného súdu, ústavný súd sa v zásade stotožnil so závermi štvrtého senátu vyjadrenými v náleze sp. zn. IV. ÚS 50/2012 z 10. mája 2012, ktorý už raz konštatoval, že postup okresného súdu v namietanom konaní bol poznačený najmä neefektívnosťou, ako aj nesústredenosťou.</p> <p>K tomu bolo zo strany ústavného súdu potrebné opätovne zdôrazniť, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia v celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Sťažovateľom priznal ústavný súd primerané finančné zadosťučinenie spoločne a nerozdielne v sume 3 500 €.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd: IV. ÚS 50/2012</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 425/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ján Auxt</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>30. októbra 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovatelia (fyzické osoby) namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o určenie vlastníckeho práva. Konanie sa začalo v roku 1998.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Predmetom konania pred okresným súdom bola žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, v ktorom sťažovatelia vystupovali ako navrhovatelia. Z právneho i skutkového hľadiska bolo možné čiastočne súhlasiť s názorom, že išlo o zložitejšiu vec, na čo poukazoval aj okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti. Na priebeh konania mohli mať vplyv aj okolnosti na strane žalobcov, ktorí podali viac procesných návrhov na vydanie predbežných opatrení, zmenu účastníkov konania v dôsledku úmrtí účastníkov konania, odvolaní proti procesným rozhodnutiam vo veci, avšak ústavný súd vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho priebehu a do času rozhodovania ústavného súdu dosiahnutých výsledkov konštatoval, že nezistil také významné okolnosti, ktoré by odôvodňovali dovtedajší 14-ročný priebeh konania jeho zložitou.</p> <p>2. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pri hodnotení postupu sa ústavný súd nestotožnil s vyjadrením okresného súdu, že dovtedajšia doba konania bola ovplyvnená aj úkonmi sťažovateľov tým, že boli zrušené dve pojednávania, tiež nebolo možné pripísať na ich ťarchu odročenie pojednávania (právny zástupca a sťažovatelia nemali doručenie predvolania</p>

	<p>na pojednávanie riadne vykázané). Obdobne aj skutočnosť, že po viac ako 10 rokoch došlo k zmene žalobného petítu, ale aj k čiastočnému späťvzatiu žaloby, nemohla byť pričítaná na ich vrub.</p> <p>Tu však ústavný súd uviedol, že sťažovatelia napriek tomu, že boli právne zastúpení advokátom, podali sťažnosť na prietahy v konaní predsedníčke okresného súdu až 22. mája 2012 (teda počas nečinnosti okresného súdu od roku 1998 až do mája 2012), sa o svoju vec riadne nezaujímal (pojednávani sa riadne zúčastňoval len sťažovateľ v prvom rade) a sťažnosť podali len na ten účel, aby splnili všetky zákonné podmienky na podanie sťažnosti ústavnému súdu, teda neriadili sa vôbec zásadou vigilantius iura (každý nech si stráži svoje práva), z ktorej okrem iného vyplýva priama závislosť ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania od ich súčinnosti, čo ústavný súd musel zohľadniť aj pri určení výšky finančného zadosťučinenia.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a vzniknuté prietahy posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Na základe prehľadu úkonov okresného súdu ústavný súd konštatoval, že takmer celý priebeh konania bol poznačený nielen nečinnosťou, ale i neefektívnosťou jeho postupu, čo malo vplyv na dovtedajšiu dĺžku konania. Väčšia nečinnosť okresného súdu bola zistená iba od februára 2002, keď bol zrušený termín pojednávania, do marca 2004, keď okresný súd zisťoval stav dedičského konania po úmrtí odporkyne (viac ako 25 mesiacov), ale jeho postup nebol optimálny už aj preto, že o prvom návrhu sťažovateľov na vydanie predbežného opatrenia z 8. júla 1994 okresný súd rozhodol až 22. februára 2005 (sťažovatelia tiež nepodali proti zamietavému uzneseniu odvolanie) a o druhom ich návrhu z 27. októbra 2005 rozhodol okresný súd až 1. marca 2006. Tieto skutočnosti svedčili o tom, že okresný súd nerešpektoval platnú právnu úpravu rozhodnúť o návrhoch bezodkladne, resp. 30 dní od podania návrhu (§ 75 ods. 4 OSP platného v relevantnom čase), čím sa doba konania neúmerne predlžovala.</p> <p>Prvé pojednávanie vo veci samej, na ktorom okresný súd vykonal dokazovanie, sa uskutočnilo až 20. novembra 2001, teda po vyše troch rokoch od začatia konania (júl 1998).</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako bolo to v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia v celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (i právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).</p> <p>Vzhľadom na tieto skutočnosti preto ústavný súd vyslovil, že dovtedajším postupom okresného súdu došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a sťažovateľom priznať primerané finančné zadosťučinenie jednému v sume 2 000 € a ďalším každému po 500 €.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 449/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Lubomír Dobřík</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené (priznanie finančného zadosťučinenia)</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>13. novembra 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka (fyzická osoba) namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v konaní o námietkach proti exekúcii. Konanie sa začalo v roku 2008.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Pokiaľ išlo o právnu a faktickú zložitú vec, ústavný súd konštatoval, že neexistovali dôvody, ktoré by umožňovali hodnotiť namietané konanie o námietkach</p>

	<p>ako právne alebo fakticky zložitú. Na právnu alebo faktickú zložitú veci vo svojom vyjadrení nepoukázal ani predseda okresného súdu.</p> <p>2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní ústavného súdu o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil pasivitu sťažovateľky v konaní.</p> <p>3. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že z ustanovenia § 50 ods. 2 druhej vety zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva, že o námietkach proti exekúcii rozhodne súd najneskôr do 60 dní od ich doručenia. V danom prípade ide o poriadkovú lehotu, ktorú však okresný súd nedodržiaval, a o námietkach sťažovateľky z 3. septembra 2008, ktoré mu boli doručené 17. septembra 2008, rozhodol až uznesením z 29. júna 2012, t. j. takmer štyri roky od ich doručenia. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Vzhľadom na to, že uvedené konanie o námietkach bolo právoplatne rozhodnuté, bolo bez právneho významu, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov tak, ako to navrhla sťažovateľka v petite svojej sťažnosti.</p> <p>Vzhľadom na zistený stav posudzovaného konania pri zohľadnení ostatných okolností prípadu ústavný súd považoval vyslovenie porušenia základných práv a slobôd za dostatočné na nápravu zistených porušení zo strany všeobecného súdu.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	***

spisová značka	III. ÚS 471/2012
sudca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	13. novembra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka (fyzická osoba) namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konanie sa začalo v roku 2009.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom konania pred okresným súdom bolo vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ústavný súd konštatoval, že išlo o konanie, ktoré nie je právne zložitú a uplatňovanie právnej úpravy zakotvenej v Občianskom zákonníku je stabilizované v rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj jednoznačnú metodiku postupu a prerokovania takých majetkových sporov. Ústavný súd uznal, že takéto spory sú svojou povahou náročné na dokazovanie (vo veci muselo byť nariadené aj znalecké a kontrolné znalecké dokazovanie), pretože bolo treba nielen zistiť okruh veci patriacich do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov konania, ale aj ich hodnotu ku dňu zániku a zohľadniť aj viacero skutočností, ktoré vyplývajú z § 150 Občianskeho zákonníka, najmä pokiaľ ide o komplexnosť vyporiadania tohto majetkového spoločenstva, ale na druhej strane nebol toho názoru, že išlo o zložitú vec „z dôvodu, že bolo dvakrát rozhodované o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia“, ako to uviedol okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti.</p> <p>2. Pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. hodnotenia prípadných zbytočných prieťahov v konaní, ústavný súd dospel k záveru, že k dĺžke posudzovaného konania podstatne neprispeli okolnosti na strane sťažovateľky, avšak súčasne konštatoval, že dovedajšia doba konania bola čiastočne ovplyvnená aj jej úkonmi, na ktoré musel</p>

	<p>okresný súd reagovať.</p> <p>Takisto na doterajšiu dĺžku konania malo vplyv to, že prebiehali mimosúdne rokovania medzi účastníkmi pre účely uzatvorenia dohody o vyporiadaní BSM (na ten účel bolo napr. odročené aj pojednávanie 25. júna 2010), ktoré boli zdĺhavé aj z dôvodu nedostatočnej vzájomnej komunikácie medzi účastníkmi.</p> <p>Obdobne sťažovateľka v stanovenej 7-dňovej lehote nereagovala na výzvu okresného súdu. Sťažovateľka a jej právny zástupca boli tiež okresným súdom urgovaní v novembri 2010 na predloženie vyjadrenia k veci. Tieto okolnosti ústavný súd preto zohľadnil pri priznaní finančného zadosťučinenia.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konanie posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.</p> <p>Konanie bolo začaté 22. júla 2009, keď doručil bývalý manžel sťažovateľky okresnému súdu „<i>Návrh na vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov</i>“ a na základe prehľadu úkonov okresného súdu zistených aj zo spisu okresného súdu ústavný súd konštatoval, že hoci neboli zistené väčšie obdobia nečinnosti a okresný súd spočiatku riadne konal, priebeh konania bol poznačený predovšetkým neefektívnosťou jeho postupu pri nariadovaní znaleckého dokazovania, ktoré nebolo do času rozhodovania ústavného súdu skončené, čo malo vplyv na dovedajšiu dĺžku sporu.</p> <p>Ústavný súd uviedol, že všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci niesol zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu, ktorý mal smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a jeho neefektívna činnosť mala rozhodne vplyv na dovedajšiu dĺžku konania, preto ústavný súd nemohol akceptovať vyjadrenie okresného súdu, že sťažnosť sťažovateľky bola nedôvodná. Okresný súd v tomto období neurobil nič na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľky aj napriek tomu, že pri ustanovovaní znalca mohol so znalcom vopred prerokovať, či môže v požadovanej lehote úkon vykonať, a bolo aj jeho povinnosťou metodicky usmerňovať a riadiť činnosť znalcov.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného konštatoval, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a sťažovateľke priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 300 €.</p>
<p> Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Spracoval: Mgr. Tomáš Majerník

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.